

LEZING, gehouden door ds. D. Chr. Overduin uit Hilversum, op 13 mei 1971 voor het dispuut „Johannes Calvijn”, uitgaande van de C.S.F.R. in Delft.

Onderwerp: “De persoonlijke toepassing van het heil”

Vrienden, het is mij een genoegen, deze avond voor en met u samen, iets te mogen overdenken betreffende de persoonlijke toepassing van het heil.

Graag wil ik beginnen met er op te wijzen, dat de toepassing van het heil in de handen van de Heilige Geest rust. Onzerzijds is er niets toe te passen. De Geest van God is de Levenwekker. De Geest, Die levenwekkend op de wateren broedde bij de aanvang van de geschiedenis. De Geest, Die het uit Christus neemt en het ons verkondigt. Mede hierom zal deze inleiding over de „Persoonlijke toepassing van het heil” het karakter dragen van een zoeken naar de Schriftuurlijke inhoud, oorsprong en voortgang van dit heil. Tevens hopen we dan iets op te mogen merken aangaande de toepassing van dit heil in ons persoonlijk leven.

Ons is voorgelezen uit de brief aan de gemeente van Efeze. We hebben daaruit gehoord, hoe de Apostel in zijn doxologie, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus prijst en eert. Hij is het, Die gezegend heeft met alle geestelijke zegeningen in de hemel, in Christus.

Ik wilde beginnen uw aandacht een ogenblik te vragen voor de openbaring van Gods verkiezing in en door Zijn Woord. Immers, de toepassing van het heil vindt haar oorsprong in het Welbehagen van God en in Zijn Verkiezende liefde tot en over zondaren. Christus sprak: „het is het Welbehagen des Vaders, u, klein kuddeke, het koninkrijk te geven”.

Hij is het ook „Die ons tevoren verordineerd heeft tot aanneming tot kinderen, door Jezus Christus, in Zichzelf, naar het Welbehagen van Zijn wil”. Het is naar het Woord van onze God, dat wij, sprekende over de toepassing van het heil, de wortelen van dit heil terugvinden in het innigste Wezen van God.

De Verwerkelijking van dit heil ligt niet op het vlak van de menselijke mogelijkheden. Het heil blijft uit God, door God en tot God.

Verkiezing en Heil zijn ten nauwste aan elkaar verbonden.

Verkiezing is naar Bijbels gegeven “GENADIGE VERKIEZING IN CHRISTUS”.

De grond van de verkiezing is de “BARMHARTIGHEID VAN DE VADER”.

In Zichzelf bewogen kiest Hij tot Zijn heil. Vandaar dat in de Schrift zalig worden gesproken die deel hebben aan Zijn liefde. Deze liefde is naar Bijbels spraakgebruik „Verkiezende liefde”.

Welgelukzalig is het volk, dat Hij verkoren heeft (psalm 33).

Psalm 65 noemt ons de innige samenhang tussen verkiezing en heil:

„Welgelukzalig is hij, dien Gij verkiest EN DOET NADEREN, dat hij WONE in Uwe voorhoven; wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw huis, met het heilige van Uw paleis”

In dit woord blinkt ons tegen de genadige verkiezing door God, Die ook het heil verwerkelijkt in het een plaats geven en doen naderen.

Hij doet naderen tot de plaats, waar Zijn welbehagen en Verkiezing GESTALTE kreeg in het GEPREDIKTE heil, de Liefelijke dienst en de wonderen van Zijn tempel (ceremoniën). Uit Gods genadige verkiezing vloeit het heil van en voor onze zielen. De Bijbelse theologie zal de wortelen van het heil en de heilshandelingen van God alleen vinden in GOD ZELF.

Zondaren gaan hun verkiezing zien in de “Spiegel van de verkiezing van Christus, door de Vader”. Hij is naar Zijn MENSHEID door de Vader verkoren om te zijn “Knecht des HEEREN”. Daarvan spreekt de Heere tot Jesaja: “Ziet, Mijn Knecht, welke Ik verkoren heb, Mijn beminde, in welke Mijn ziel een

Welbehagen heeft" (Jesaja 42).

Deze praedestinatie laat haar licht schijnen over het komen tot het geloof en het wandelen door het geloof.

De prediking van het Evangelie heeft als vrucht dat er geloofden zovelen als er verordineerd waren ten eeuwige leven (Handelingen).

De discipelen kwamen verblijd terug van hun zending. Duivelen waren hun onderworpen, zieken werden genezen door de oplegging der handen.

Christus tempert deze blijdschap en geeft de achtergrond van de grootste blijdschap: "Verblijd u veel meer dat uw namen geschreven zijn in het boek des levens".

De blijdschap van Gods kinderen is gegrond en voortvloeiend in en uit de Verkiezende God. Hij heeft het heil niet laten zweven of afhangen van het goeddunken of aanvaarden van mensen. Neen, Hij heeft het heil in Zijn Goddelijke handen gehouden. Hij staat garant voor de UITVOERING van Zijn heilsplan en voor het PIAATSGEVEN van de heilsweldaden.

Vervloekt is de mens die vlees tot zijn arm stelt. Het is het welbehagen van de Vader dat in Christus al de volheid wonen zal.

Wanneer we nu spreken over Gods verkiezing in de persoonlijke toepassing van het heil, doet zich onwillekeurig de vraag voor: welke plaats zal deze Goddelijke waarheid van Zijn verkiezing nu innemen in de prediking van het Woord? Hoe zal dit functioneren in de Gemeente?

Hoe zal de boodschap van de God en Vader van onze Heere Jezus, Die uitverkoren heeft in Christus Jezus, een bazuinstoot zijn van het Evangelie? Zal dit leerstuk niet ontaarden in een intellectueel steekspel? Hoe zal Gods genadige verkiezing in Christus een levende en springende bron zijn van blijdschap en vrede?

Wat is de gezonde realiteit en actualiteit van de prediking van Gods verkiezing in de gemeente? We vestigen uw aandacht een ogenblik op de ZICHTBARE zijde van dat Welbehagen van God in Christus voor de grondlegging der wereld.

De ZICHTBARE ZIJDE, naar ons toe, is de VERKONDIGING VAN ZIJN HEIL. Dat is de BOODSCHAP van Zijn heil. Dat is de verkondiging van de RAAD van God in, met en door de Heere Jezus Christus. Dit is de zichtbare zijde van de verkiezing Gods. Hoe functioneert dit in de persoonlijke toepassing van het heil? Hoe komen u en ik in de doxologie waarmee de Apostel zijn brief aan de gemeente van Efeze aanvangt? Om in de blijdschap van het hart te getuigen: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus".

Graag wil ik vooraf enkele dingen noemen, die dit alles, middellijk, in de weg staan. Ik zeg niet, dat één mens bij machte is, de werkelijkheid van Gods verkiezing ongedaan te maken. Dit is onmogelijk. Echter, de verkondiging van het Woord is in deze zeer belangrijk. Telkens worden wij in de Schrift geconfronteerd met het feit dat door onschriftuurlijke prediking en onjuiste voorstellingen, diverse dwaalwegen worden ingeslagen.

Denk bijvoorbeeld aan de gemeente van Galatië. Door Judaïsten werd het fundament van de zaligheid ondergraven, met alle droeve gevolgen van dien. Hoe scherp gebruikt de Apostel het mes en zwaard van de Heilige Geest om terug te roepen tot het "Genade alleen".

Dergelijke situaties treffen we in meer dan één gemeente, ons in het Woord genoemd, aan. Duidelijk blijkt, dat een verkeerde voorstelling, die geweld doet aan het Woord van God, zeer ernstige gevolgen heeft.

Daarom eerst een ogenblik uw aandacht voor de ontaarding in de prediking aangaande de Verkiezing Gods. Deze ONTAARDING komt in sterke mate openbaar waar de Genadige Verkiezing tot een

intellectueel probleem gemaakt wordt. Dan wordt de scherpzinnigheid van de onverlichte ratio te hulp geroepen om ons alles zó voor te stellen, dat wij zeggen: ja, nu is het mij wel duidelijk.

Op enkele verschijnselen wilde ik u wijzen.

Jullie hebben allen wel eens gehoord van het zogenaamde “Lijdelijkheidssysteem”. Men zegt dan:

Waar de verkiezing op de voorgrond staat in de Verkondiging, kweekt men lijdelijke mensen.

Persoonlijk ben ik allerminst geneigd deze beschuldiging als zodanig te aanvaarden. Het lijkt mij volkomen uit de lucht gegrepen. Ik vraag mij dan eerder af: wordt de verkiezing dan wel op de rechte wijze, naar het Woord van God, als een bazuinstoot van Gods genade voorgesteld in de prediking? Wanneer wij met de intellectuele benadering van de Verkiezing geconfronteerd worden krijgen we, in grote lijnen, het volgende beeld.

Daar is de KAMPVECHTER vóór Gods verkiezing.... en de

VERDOEZELAAR ván Gods verkiezing.

Van allebei wil ik trachten u een beeld te geven, dat min of meer op de praktijk en de ervaring is gegrond.

In de KAMPVECHTER voor de verkiezing tref je de mens aan die meent het voor God te moeten opnemen. Hij slaat het stof uit de Bijbel en verlustigt zich in zeer geladen uitdrukkingen. Hij schreeuwt het de “Toehoorders” toe, dat alleen de uitverkorenen het zullen verkrijgen. De KAMPVECHTER gelooft één van de weinigen te zijn die is uitverkoren om de bressen in Sions muren te dichten. Gods wondervolle verkiezing wordt gebruikt om de hoorder de nek af te snijden. De gemeente verschijnt hoe langer hoe meer in het beeld van “de vervloekte schare die de wet niet weet”. Dan krijg je de lang uitgesponnen vertogen in de prediking.... de scheldkanonnades tegen degenen die naar het oordeel van de KAMPVECHTER er te lichtvaardig over denken. Zo wordt de genadige verkiezing tot “Leerstuk” gedegradeerd.

De actualiteit van Gods kiezend welbehagen wordt een NOEMEN en UITSCHREEUWEN van bepaalde waarheden, die, op zichzelf leugens zijn. De frisse lucht van Gods genadige verkiezing wordt gemist. Men behandelt de verkiezing “OP ZICH” met alle gevolgen van dien. Zo kan ook de zogenoemde “Orthodoxe” prediking grenzen aan “VRIJZINNIGHEID” en een “pleisteren met loze kalk”. Dit heeft ten gevolge dat de uiterste beklemming en ernst van het Woord van God en de actualiteit, dat de genadige verkiezing in Christus van eeuwigheid geschied, HEDEN gerealiseerd wordt, niet meer ervaren wordt. Echter, de realisatie van Gods welbehagen heeft niets te maken met mijn schelden.....mijn werken.....mijn kampvechterij en mijn voorstellingen.

Zo wordt de verkiezing losgemaakt van het Heil, van Christus. Zo geef ik dan ook slaapruimte aan de ellendige mens. Ik zeg niet dat de mens zichzelf anders geen ruimte schept....dat ons zalig worden geheel afhankelijk is van de meer of minder zuivere prediking. Nee, de zaligheid ligt vast en onbewogen in het welbehagen van God. Het is echter toch een onschatbaar voorrecht wanneer de prediking geen aanleiding geeft tot allerlei verwarrende gedachten. Mensen gaan dan betogen houden OVER Gods verkiezing, vechten VOOR Gods verkiezing..... en deinzen dan terug voor de strikt persoonlijke vraag: “Wat dunkt u van de Christus”?

HEDEN WORDT GODS VERKIEZING GEREALISEERD DOOR DE VERKONDIGING VAN ZIJN GENADIGE VERKIEZING IN CHRISTUS, ONS IN HET EVANGELIE GEOPENBAARD.

De andere zijde noemden we de VERDOEZELING van de genadige verkiezing. Ook deze zijde vloeit voort uit het niet Schriftuurlijk gezicht op de verkiezing als VERKIEZING IN CHRISTUS.

We krijgen dan de volgende situatie: Mensen, met verkiezing heb je niets te maken; de paden der verkiezing bewandelt God alleen. Bij de Verdoezelaar van de genadige verkiezing worden verschillende "mooie uitspraken" gecreëerd. Enkele voorbeelden "Als je in het licht van een koplamp kijkt, dan verblindt het; maar als het je van achteren omschijnt, dan verlicht het je pad". Of: "Als je door de poort binnengegaan bent en je kijkt achterom, dan zie je.....uitverkoren van eeuwigheid". Hier tegenover meen ik op grond van het Woord te moeten stellen: wij hebben alles te maken met Gods verkiezing. Die Hij te Voren verordineerd heeft, die heeft Hij ook geroepen..... (Rom. 8). Op deze manier weekt men toch weer de verkiezing en het heil los van elkaar. Ik mag Verkiezing - Heil, Verkiezing - Evangelie, Verkiezing - Prediking niet tegenover elkaar zetten. Integendeel, Theologisch en Christologisch is het zeer terecht om, op grond van de Godsopenbaring in het Woord, te concluderen dat het eeuwig welbehagen van God, het fundament en de grond van iedere prediking behoort te zijn. PREDIKING VAN GODS ONTFERMING. Hoe staan wij nu tegenover deze kampvechterij en verdoezelarij van Gods verkiezing?

De één meent dit leerstuk op "zichzelf" te mogen beklemtonen.

De ander doet al het mogelijke, om door allerlei kunstig uitgevonden gezegden, de verkiezing naar de achtergrond te dringen.

Op deze wijze zoekt men een aanpassing aan de bevattingswijze van de mens. Men verstaat niet, dat alleen de prediking "Zo is het dan niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods", de hoop is van diegenen, die vermaand en onderwezen door het Woord, ontdekken dat hun wil duivels is en hun lopen gericht naar het verderf. (Rom. 9).

De bewondering en waardering voor Gods eeuwige verkiezing wordt bepaald door de persoonlijke geloofskennis aan wat God in Zijn Woord van mij zegt. Wanneer ik dit laatste mis heb ik allerlei voorbeeldjes nodig om Gods verkiezing aannemelijk te maken voor het vlees.

Sprekende over de toepassing van het heil ruilen we Gods eeuwige verkiezing voor het DOEN VAN DE MENS. De toepassing van het heil verloopt zo in de terminologie van: heb je Jezus al aangenomen? Heb je dit al, heb je dat al?

Stel je nu eens voor dat er vanavond mensen zijn, die ongelukkig zijn, daarin, dat ze iedere dag ontdekken eerder heel Delft te kunnen omkeren dan één schrede te doen naar Christus en Zijn heil. Ja, die ontdekken dat hun wil also verdorven is, dat ze niet willen wat God wil. Is er voor zulken een boodschap vanavond?

Ja...Het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt .....

Is dat geen GENADE en ONTFERMING?

Natuurlijk, ik begrijp wel, als ik in de toepassing van het heil met armen en benen uitgerust en gewapend ben, het mij dan moeilijk valt, om te luisteren naar de genadige verkiezing van eeuwigheid in Christus. Waarom? De overlegging van mijn hart is: "Zou het dan helemaal niets te betekenen hebben, wat ik doe?" "Ik heb er toch al zolang om gevraagd?"

De verkondiging van Gods genadige verkiezing in Christus is zó een scherp zwaard dat alle hovaardij van het schepsel te gronde richt.

Genadige verkiezing is een ster van de hoop voor ZONDAREN in alle duisternis van hun van God afgefallen bestaan.

Samenvattend zou ik willen zeggen: Prediking van de verkiezing, buiten en zonder Christus is een fictie en een waandenkbeeld.

De rechte prediking van de verkiezing in Christus loopt alle eigenwillige kampvechters vóór, en verdoezelaars van Gods verkiezing omver.

Het is een lichtstraal aan de hemel van het Evangelie voor verdoemde mensen met een duivelse wil. UIT HEM ZIJN ALLE DINGEN.

Zó heeft de verkiezing haar plaats in de toepassing van het heil. Dan wordt deze verkiezing "UITVERKIEZING".

UITVERKOREN te zijn betekent dan: Ik lig op één hoop met alle anderen... Ik lig op dezelfde vuilnisbelt met alle mensheid.....Ik ben niet anders..... Ik derf de heerlijkheid Gods. Zulk een prediking van verkiezing in Christus snijdt alles radicaal af. Verkiezing te prediken buiten Christus, LIJKT af te snijden. Het resultaat is echter: "heb je nog een pepermuntje, we gaan een poosje slapen, misschien schrikken we bij de tussenzang nog even wakker". In de toepassing van het heil wordt alle hovaardij van het vlees geoordeeld door Gods genadige verkiezing. God haalt de mens eruit. Hij lag er middenin.

Het verband van verkiezing en heil wil ik illustreren met een enkel woord van Calvijn. "De werkende oorzaak van onze zaligheid ligt in de liefde van God de Vader. Hij wil dat wij altijd onze ogen zullen richten op Zijn genadige en onverdiende verkiezing, die de bron en het beginsel is van alle navolgende weldaden". (Inst. 111 : 14, 21).

Ananias sprak tot Paulus: "De God onzer vaders heeft u tevoren verordineerd om Zijn wil te kennen, en de Rechtvaardige te zien, en de stem uit Zijn mond te horen". (Handelingen 22).

Vrucht van gelovig zien op Gods verkiezing in Christus Jezus schept verwondering, blijdschap en aanbidding. De verkondiging van deze verkiezing in Christus is materiaal in de handen van de Heilige Geest om zondaren te doen stamelen: "Zoudt U mij, de grootste booswicht, zalig kunnen maken? Zou al mijn goddeloosheid, al mijn ongerechtigheid, heel mijn leven dat een toneelvertoning is voor U, zou dat niet buiten kunnen sluiten? Zo doet Hij verkorenen naderen om Zijn Heilstem te horen en te doen wonen in Zijn huis. Dan is er blijdschap In God door Christus en geen ruimte voor het vlees. Ook niet voor ons vleselijk godsdienstig streven. Niets bracht mij er in. Groot is het geheim, dat mijn af-zijn van God, mijn getekend zijn door de vurige kool van de zonde en van satan, niet bij machte is mij te verderven, waar Hij het oog van Zijn liefde op mij wil slaan.

Vrienden, dit is de actualiteit van de verkiezing in de toepassing van het heil. Deze verkiezing bloeit niet op de bodem van een dogmatisch-leerstellige benadering en omschrijving. Ze bloeit en functioneert in de wonderbare verkondiging: "God heeft bij ons wat groots gedaan".

Het Woord is vlees geworden. Jezus Christus, door de Vader verkoren om Zijn Knecht te zijn, bergt in Zich grote en dierbare beloften.

Zijn verkiezing tot Middelaar Gods en der mensen, opent het perspectief, dat zondaren gewassen worden, naar Zijn voornemen in het bloed van Christus Jezus.

Wedergeboorte en haar samenhang en eenheid met ROEPING, GELOOF en BEKERING.

Wanneer we spreken over de toepassing van het heil, komen uiteraard de heilsweldaden aan de orde. In deze lezing wilde ik voornamelijk de nauwe samenhang van deze heilsweldaden aanwijzen. De grond van de wederbarende werking van de Heilige Geest in ons leven, ligt in het welbehagen van God de Vader. We hebben dit horen voorlezen uit de brief aan de Efeziërs. Het is het Welbehagen van de Vader om aan de kinderkens te OPENBAREN (Iuc. 10). Jezus sprak: "Ik heb Uw Naam geopenbaard de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve gegeven, en zij hebben Uw Woord bewaard. Want de woorden die Gij Mij gegeven hebt, heb

Ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat Gij Mij gezonden hebt" (Joh. 17 : 6, 8).

Bij het spreken over de heilsweldaden is het gevaar van het discursieve denken niet denkbeeldig, De scholastiek geeft ons wel het klassieke voorbeeld, waartoe het leidt, als God en Zijn heil, onder het ontleedmes van de kennende mens ontleed wordt.

De apostel omschrijft de keten van het heil in Romeinen 8 : 30: "en die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt !"

Deze KETEN wordt door de zondig denkende mens verbroken. De mens maakt de schalmen "Op zich" tot doelwit van z'n gedachten overleggingen.

Zo is er ook veel woordenstrijd betreffende de Wedergeboorte.

Dat wonderbare geheim, wat door de één genoemd wordt "Van dood levendmaken", door de ander wordt het gebruikt als aanduiding van de bekering, "Betert u dan en bekeert u".

In veel discussies wordt de strijd fel gestreden. De één beklemtoont zeer hartstochtelijk de ONMIDDELLIJKE WEDERGEBOORTE. Hij bedoelt dan een "INPLANTING" van wat er te voren niet was. Men stemt wel toe dat de wedergeboorte niet zichtbaar is, maar anderzijds valt toch de klemtoon op een onmiddellijke inbreng. Kuiper schrijft daarvan: "Met de wedergeboorte wordt ons alzo ingeplant de levenskiem van een nieuwe mens, die even zeker in die kiem reeds geheel inzit, en even gewisselijk uit die levenskiem voortkomt, als het graan in zit en opwast uit het koren". (Werk van de H.Geest, blz.403). Het gevaar is groot dat op deze wijze de kracht en majesteit van het Woord in de handen van de H.Geest naar de achtergrond wordt gedrongen. In het verlengde daarvan ligt de uitspraak: "Onwedergeboren naar bed gaan en wedergeboren opstaan". Er is dan iets aan mij gebeurd, er is iets in mij gekomen, een nieuw deel, en hoe klein en onbewust ook, het wacht op de verdere ontwikkeling. Op deze wijze komt er dan ook ruimte voor de dormante (sluimerende) wedergeboorte. Wanneer we op deze wijze over de wedergeboorte gaan theoretiseren komen we tot de bedenkelijke voorstelling dat Paulus van zijn moeders lijf aan wedergeboren was (Voetius en Kuiper).

Het denkend schepsel zegt: hoe zou ik de roepstem kunnen horen als er niet eerst iets gebeurd? Immers, we lezen van Lydia, welker hart de Heere geopend had, dat ze acht nam op hetgeen door Paulus gesproken werd (Hand. 16). Men vergeet dat deze tekst als zodanig niets bewijst en ons niet leert dat God zonder Zijn Woord het hart heeft geopend.

Hoe feller de strijd ontbrandt, hoe eenzijdiger wordt ook de belichting van de wedergeboorte. Persoonlijk ben ik van gedachte, dat al deze strijd, zowel het dwepen van de middellijke als de onmiddellijke wedergeboorte, het gevolg is van het losmaken van de HEILSWELDADEN van de HEILAAANBRENGER. Zo wordt ruimte geschapen tussen Weldoener en Weldaden.

Zo zal ook de prediking een ONSAMENHANGEND beeld gaan vertonen. Wedergeboorte.....Roeping etc. zijn dan geen deel meer van het GEHEEL... ze moeten passen in het raam van een dogmatisch, leerstellige omschrijving.....opgehangen aan een tekst, die het meest een bepaald standpunt schijnt weer te geven. Het is de bedoeling niet een polemieek te ontketenen over middellijke of onmiddellijke wedergeboorte. Toch zou ik in dit verband willen wijzen op het Woord dat Christus tot Nicodemus sprak: "Voorwaar, voorwaar, zeg ik u, tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien"(Joh. 3 : 3) Christus wijst hier niet zozeer op de inbreng van een nieuw deel. Christus wijst hier veelmeer aan, die wedergeboorte, waarbij de mens uit de kring van het verbond

der werken, waar wij allen in verkeren van nature, de kring van het "Doe en Leef" wordt overgezet in de Genade en ontferming van het verbond van Zijn Genade.

Dit noemt Christus WEDERGEBOORTE, de totale omzetting van de mens.

Het is een omzetting van ons ingebeeelde leven naar ZIJN leven. Van onze weg naar ZIJN weg.....van Mozes naar Jezus (omdat wij Mozes niet verstaan)....van de werken naar de GENADE.....van ons onheil naar Hem Die alleen het HEIL is.

Wanneer de wedergeboorte in de prediking een op zichzelf staande schalm wordt in de KETEN van het HEIL, is de SAMENHANG weg. De één wordt dan een wedergeboorte-prediker, de ander een rechtvaardigmakings-prediker, een derde zit geheel in de heiligmaking. Zo maakt ieder een object tot zijn persoonlijke subject. Je zou vrezen, dat door deze tendens een sectarisch beginsel openbaar komt. Het sectarisch beginsel openbaart zich ook altijd door haar beklemtonen van een bepaald facet van het heilshandelen Gods en verliest het geheel uit het oog (denk aan de pinkstergroepen - stromen van kracht-adventisten etc.).

Op grond van het Woord moeten wij stellen, dat noch praedestinatie, noch roeping, en wedergeboorte, noch rechtvaardiging en heiliging kunnen losgemaakt worden van Christus. HIJ IS HET HEIL.

Wanneer deze schalmen van de Keten van het Heil op zichzelf behandeld worden, wat is daar dan van het gevolg in de Gemeente?

In de eerste plaats een TOTALE VERLEGGING VAN HET ACCENT.

Er vindt een VERSCHUIVING plaats. Welke verschuiving ?

Het accent gaat vallen op de MENS....die wordt dan aangesproken vanuit een facet van de schakel des heils. De verkondiging van het HEIL GODS IN CHRISTUS wordt naar de achtergrond gedrongen en men maakt van de heilsweldaden geheimzinnige VERSCHIJNSELEN. De VERKIEZENDE GOD moet plaats maken voor de VERKOREN ZONDAAR....de VERLOSSER voor de VERLOSTE...de wederbarende GEEST voor de wedergeboren mens.

Dan is men wedergeboren zonder Christus. Gerechtvaardigd met de HULP van Christus. Het is dan niet meer: "Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onze Heere Jezus Christus, door WELKEN wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade, in welke wij staan, en roemen in de hoop der heerlijkheid Gods" (Rom. 5 : 1,2).

We mogen wel notie nemen van de praktijk. We krijgen dan de volgende terminologie:

wedergeboren zijn is dan een gearresteerd mens.....die kan niet meer met alles meedoen. Vroeger was hij een beetje onverschillig, maar nu..... We krijgen dan het verschijnsel van LEVENDIGE mensen. Levendig., waarom? Nou ja, die man of vrouw heeft opeens een ander gezicht.....huilt wat makkelijker.....heeft het zo verschrikkelijk benauwd....vliegt tegen de muur op.....trekt het behang er af.

De prediker bevestigt dit en zegt: Ja, volkje, je bent er niet zo opeens hoor, je zal eerst wel eens het behang van de muur en de kalk er afgekrabbeld hebben". De hoorder uit zich in de persoonlijke confrontatie in een veelheid van verontschuldgingen: denk maar niets van mij, ik ben niets.....ik mag wel niet ontkennen.....maar....

Ach ja, dat is dan wedergeboorte.... van dood levend, maar je zou zeggen: van dood levendig geworden.

De steile verkondiging van de gerechtigheid Gods en het leven Christi door het geloof worden een plaats ontzegd. De prediking dat het mij niets baat, al vlieg ik tegen de muur op, dat God er niet eens

voor omkijkt, dat ik alleen mijn waarde beoog en beleef.... worden gemist. Zo wordt een mens gekweekt die misschien een knak in z'n consciëntie heeft, die het vreselijk benauwd heeft, die op de rand van de wanhoop ligt..... Er wordt echter geen zondaar gepredikt die zegt: Deze heeft mij gezegd, alles wat ik gedaan heb; is Deze niet de Christus! Wij mogen wedergeboorte, roeping en geloof niet scheiden van elkaar. Het zijn allemaal zijden, beter gezegd, schalmen van eenzelfde keten, onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

In de keten van Gods heil komt Zijn oneindige grootheid en genade openbaar. Als het gaat over de roeping door het Woord, hecht men meer waarde aan het getuigenis van Jan en Piet, die het weten, dan aan de prediking van het Woord.

Het "Lichtje" boven de Bijbel is dan belangrijker dan de Bijbel zelf. Sprekende over het Woord, doet men dit af met: nu ja, dat is maar uitwendig, daar heb je niets aan.....de Geest". De onkunde is vaak zó groot, dat men zegt: "De letter is maar dood, mensen, daar heb je niets aan".

Men komt dan tot deze voorstelling: als ik wat bijzonders heb is het Woord waar; de Heere mag dan een tekst voor mij gebruiken of eventueel zomaar wat tegen mij zeggen.

In verband met het LOSMAKEN van de schalmen van de keten, grijp ik nu ook even vooruit op de RECHTVAARDIGING. Ook hier zien we dan een opmerkelijke accentsverlegging. Het kenmerkende is, dat ook dan de mens in het middelpunt wordt gezet. De omschrijving van de Rechtvaardiging als toepassing van het heil heeft dan zulk een benauwend en beklemmend karakter.

Waarom benauwd ? Wel, de gedachte maakt zich van de ziel meester : "O, hoe verschrikkelijk.... een hellevaart naar de eeuwige afgrond". Het is, dat op het laatste moment, Christus, de hemelse Advocaat, mij te HULP kwam.....anders..... Is DAT verkondiging van het heil, toegepast door de H. Geest?

Toch kunnen we in al zulke voorstellingen gevangen gehouden worden. Gaat het Woord ons onderwijzen, en mogen wij acht slaan op hétgeen onze vaders daaruit beleden, dan gaan we bemerken dat op deze manier de eer van Christus gestolen wordt door de waardevolle mens. Christus wordt weggedrongen. De mens heeft dan de deugden Gods liever dan z'n eigen zaligheid. Waar haalt Adam de vermetele moed vandaan om z'n vuile mond aldus open te doen? Het lijkt dan of ik, de eerste Adam, in het Goddelijk gericht genoeg moet doen aan Gods eisende gerechtigheid. Wanneer ik nu hierin faal wordt het doemvonnis over mij uitgesproken. De waarde van deze ervaring wordt dan hoofdzakelijk bepaald door de wijze waarop ik dan reageer. Het beste is dan wel als je zegt tegen de Heere: "Gooi mij maar in de hel".

Je krijgt dan de zothed van de mens, die zegt: "Denk erom, ik heb 40 dagen onder het recht Gods gelegen". Mijn grootvader zei in zijn tijd tegen zo'n man: "Het is goed dat je het liegt, anders had je er niet meer geweest". Voelen we nu de tendens die hier openbaar komt?

Een rechtvaardiging waar Christus BIJGEHAALD moet worden....Christus die het voor ONS opneemt, omdat, we het tenslotte verliezen.... Het is ondeugend van me, maar als ik deze klanken hoor, denk ik: "Weer één gerechtvaardigd met behoud van het leven". Waarom? We1, als je ze de andere dag tegenkomt of je hoort ze erover praten, is het meest in de sfeer van: "Nou, hij is DE ZAAK deelachtig, hoor, die man of vrouw staat achter de zaak".

Je krijgt dan deze walgelijke vertoning, die ik wel meegemaakt heb op gezelschap, dat een vrouw heel de avond het woord heeft. Haar man komt niet aan de praat. Waarom niet? De vrouw zegt: We hameren wel op hetzelfde aambeeld hoor, maar ja, mijn man staat nog voor de grote zaak.... en ik...." Uit dit "achter de zaak staan" ontleent de betrokkene de brutaliteit om de leiding van het

Godsdienstig gezelschap voor zich op te eisen. Zie hier de dwaze ontarding in leven en denken van de Godsdienstige mens.

Laat ons ook denken aan de BEGRENZING van ALLE DOGMATISCHE formuleringen. Dit bedoelt geen blaam te leggen op de dogmatiek als LEVEND en BLOEIEND uit het WOORD, maar wel een vermaning tegen het scholastieke denken van de beperkte mens. Beter kunnen we met ons hoofd tegen de muur lopen, dan te leven met de dogmatische omschrijving en oplossing van wedergeboorte, roeping etc....

Geven we nu enkele Bijbelse overwegingen inzake WEDERGEBOORTE en/of de Krachtdadige roeping. In de eerste plaats mogen we stellen dat de wedergeboorte een GEHEIMENIS is. "De wind blaast waarheen hij wil, en gij hoort zijn geluid; maar gij weet niet vanwaar hij komt en waar hij heengaat; alzo is een iegelijk die uit de Geest geboren is". (Joh. 3 : 8).

Vervolgens: Het is een GEBOORTE VAN BOVEN. In de Schrift heeft het de strekking van: DEELGENOOT worden aan en van een NIEUW leven. Niet een stukje nieuw temidden van een groot stuk oud. Nee, het is deelgenoot worden aan een nieuw LEVEN. Dat leven is EEUWIG leven. De OORSPRONG daarvan is in Gods barmhartigheid. "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden". (1 Petr 1 : 3).

Haar REALITEIT ligt in de opstanding van de Heere Jezus Christus. Daar triumfeert, objectief, de VERKOREN Knecht, en ook het NIEUWE LEVEN. Daar staat Hij als overwinnaar van dood en graf. Haar DEMONSTRATIE is in betoning van de Heilige Geest en in kracht door het LEVENDE WOORD. Zonder deze levenwekkende Geest van Christus kunnen wij het koninkrijk Gods niet zien. Hij wederbaart door het Woord der Waarheid.

De wedergeboorte is daad van de Vader. Het motief is Zijn grondeloze barmhartigheid. Het doel is: Te brengen tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, in de bewarende kracht van de Heilige Geest. Dit is het Heil, door de Heilige Geest toegepast. Deze toepassing is in en door het Levende, d.w.z. het door de Geest bezielde, Woord van God. Laat ons in gedachten houden het gevaar van het speculatieve denken. Dit denken heeft haar zetel in ons menselijk gevoel en verstand. Het Woord bepaalt ons altoos bij de door God daargestelde middelen.... "Gij, die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het LEVENDE EN EEUWIG BLIJVENDE WOORD GODS" (1 Petr. 1 : 23). Dit, zegt Petrus, is het Woord dat onder u verkondigd is. Paulus noemt het Evangelie in verband met de wederbarende en toepassende werking van de Geest: "Een kracht Gods, tot zaligheid, een iegelijk die gelooft" (Rom. 1 : 16).

Jacobus schrijft: "Door Zijn wil heeft Hij ons gebaard door het Woord der waarheid" (Jac. 1 : 18).

De Kennis van de Middelaar is uit het Evangelie.

Onze Ned. Gel. Bel. spreekt van de middellijke wedergeboorte in art. 24: "Wij geloven dat dit waarachtig geloof, in de mens gewrocht zijnde door het GEHOOR VAN HET WOORD, en de WERKING VAN DE HEILIGE GEEST, hem wederbaart en maakt tot een nieuwe mens, en doet hem leven in een nieuw leven, en maakt hem vrij van de slavernij der zonde...

Wedergeboren zijn betekent: HOREN....ZIEN.... De boodschap van het heil, die misschien al tientallen jaren over mij is heengegaan en die voor kennisgeving door mij werd aangenomen, wordt nu strikt persoonlijk door mij geloofd. Niet door een visioen, ook niet een hoorbare stem.....nee, veel krachtiger.... door Woord en Geest wederbaart en vernieuwt Hij. Zo zien wij wedergeboorte, roeping en geloof als saamverbonden schakels van de ene keten des heils. Zo wordt het onmogelijk om te

blijven spreken over de wedergeboorte zonder geloof. Kohlbrugge noemde eens de wedergeboorte als een overgaan uit de hand van Mozes in de hand van Christus (Nicodemus-preken).

Het geloof is door het gehoor, en het gehoor door het gepredikte Woord Gods; hoe zullen ze geloven indien het hun niet gepredikt wordt, hoe zullen ze prediken indien ze niet gezonden zijn? (Rom. 10).

Art. 22 van de Ned.Gel.Be1., sprekende van de rechtvaardiging door het geloof, zegt: "Wij geloven, dat, om ware kennis dezer grote verborgenheid te bekomen, de Heilige Geest in onze harten ontsteekt een oprecht geloof". Uit dit alles schittert ons tegen de, innerlijke samenhang van de schakels van die EENE keten. Roeping, wedergeboorte..geloof, rechtvaardiging en heiliging.... Ze zijn allen onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Ik kan in de Schrift geen ruimte vinden voor een zogenaamd „Levendig mens” die met alles blijft staan in zijn afwijzing en afwijking van Christus. Dat is Goddeloos. Wedergeboorte openbaart zich niet in een langdurig ziekbed van de zichzelf behagende mens. Nee, het openbaart zich in de bede: "Lieve heren, wat moet ik doen om zalig te worden"? Het Goddelijke antwoord luidde: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis". (Hand. 17 : 30).

In dit onvergankelijke zaad, het zaad van het levende Woord, is EEUWIG leven. Omdat het GODS WOORD is, ja, omdat het Christus zelf is.

Deze wederbarende roepstem van God komt ons tegen uit het verkiezend welbehagen van God.Verordining-roeping-rechtvaardiging-verheerlijking.God roept uit de duisternis. God roept door het Evangelie de dingen die niet zijn alsof ze waren. Christus, Hij is het WOORD van de Vader, het door Geest bezielde Woord. Het ANTWOORD op leven en dood, vloek en zegen. Dit roepen, dit onwederstandelijk roepen, dit wederbarend roepen, dat verbreekt en verslaat de harten en alle weerstanden.

Denk aan Paulus: "Wie zijt Gij, Heere? Ik ben Jezus, Dien gij vervolgt". Nu is het afgelopen en uitgelopen . "Wat wilt Gij dat ik doen zal?" Dit roepen is een roepen uit en tot Christus, tot vrede, tot blijdschap, tot leven, tot gerechtigheid, tot heiligheid, enz

Wat is nu de praktische zijde van dit alles in de prediking? Om in geen enkel opzicht ruimte te geven aan ons, arglistige mensen. Dit is wel een eerste vrucht van de Schriftuurlijke voorstelling van de wederbarende roeping. U vraagt: In welk opzicht zou de prediking een valse ruimte kunnen creëren in de voorstelling van de wederbarende roeping? Dit kan geschieden uit zeer rechtzinnige oogmerken. Men is zeer bang voor het "Algemene". Nu gaat men Gods roeping verbijzonderen en veralgemenen. We krijgen dan deze voorstelling: De roeping is een uitwendige aanrading en bekendmaking van het heil. Je moet daar heel blij mee wezen, want het is een bijzonder voorrecht (ik weet niet of je daar zo blij mee moet wezen). Het hoogst bijzondere Woord van God wordt aangeduid als: "MAAR uitwendig". Ja, mensen, het is maar uitwendig, hoor, wel een groot voorrecht, want als je niet in de regen loopt, wordt je niet nat.... je moet er maar trouw onder komen.....

Dit alles doet mij denken aan een zelfbedieningszaak van Albert Heijn, waar je vrijblijvend in en uit mag lopen. Vrienden, moeten wij daar blij mee zijn? Of zouden we dan misschien toch maar beter kunnen uitslapen als het kerktijd is?

Wat zijn de gevolgen hiervan? Een kerk vol met mensen, je kunt er voor 3 dubbeltjes lid van wezen. Speel dan een klein beetje de farizeër en je bent een rechthebbend lidmaat van de gemeente.

Waar is dan het WONDER van de VERKONDIGING? Waar is het VUUR van het Woord? Zo wordt de mens niet ontmaskerd als een vijand van genade. Met wat men "Uitwendige zegeningen" noemt,

heet je een VOORSTANDERTJE van de oude Waarheid....Welke waarheid is dat eigenlijk?

Ons wordt dan niet meer verteld dat wij van Gods waarheid niets meer willen weten. De geestloze belijders stellen de mens voor als kunnende Jezus aannemen en geloven. Een ontaarde rechtzinnigheid ziet de gemeente, die onze vaders zagen als een vergadering van Christgelovigen, met daaronder vermengd huichelaars en hypocrieten, als een vergadering huichelaars met hier en daar een krabbelende Christgelovige. Uit deze voorstelling wordt dan de gemeente benaderd... Waarom toch? Waar blijft de klemmende kracht van de wederbarende roeping? Wie roept er eigenlijk? De MEERDERE roept. God roept in Christus. Niet zoals wij. Wij zeggen: joh, kijk uit, rij er niet af, ze hebben de zaak opgebroken. Je kunt dan zeggen: dat interesseert jou niet, ik zal zelf zien wat ik doe. Maar als we het Evangelie, als een KRACHT Gods, uit gaan hollen tot een zodanige voorstelling, en dat alles op grond van: "Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren", waar blijven we dan? Voelen we aan dat dan de prediking als het ware het zwaard van de Heilige Geest stomp maakt? Luisteren we liever naar Stefanus: „Gij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij wederstaat altijd de Heilige Geest, gelijk uw vaders, alzo ook gij”. Wat barsten er dan toch weinig harten onder de zoetige voorstellingen van de wederbarende roeping. Men is gevangen in dogmatische gedachten. Men begint te REDENEREN: ja, maar, je kunt toch de Heilige Geest niet wederstaan? Nee, dat kan niet. Hoe komen we daar dan weer uit? Wel, dan ga je maar zeggen, dat Gods Woord ook maar een papieren paus is. Hoe dodelijk is het arglistig hart, het wil vluchten en kan overal heen.

Zo wordt dan de gemeente voor een groot deel beziggehouden met de grote zegen van de uitwendige roeping. Zo scheidt men de DERDE weg voor de hoorder. O, hij heeft alle reden blij te zijn. Als we nu maar volhouden zal ook de echte, inwendige zegen zeker ons deel worden.

God laat de bidders niet staan.

Ik vraag U met klem: Zou dit de begeerte van de Heilige Geest zijn?

Zou deze puur schijnheilige vertoning de goedkeuring van de Koning der Kerk wég kunnen dragen? Is het dan niet te verkiezen dat de mensen grommend van nijd opstaan uit hun banken en de kerk uitlopen?

Velen hebben de mond vol over Gods Verkiezing. Men wil er niet aan dat wij vijanden zijn van het Evangelie en het kruis van Christus, verachters van Zijn dierbaar bloed.

Dat wil de mens nu net niet wezen. Met al z'n praten over het gevaarlijke van de derde weg, heeft hij al lang een derde weg gevonden. Daar kunnen we alles voor gebruiken, teksten en dogmatiek, wij weven er wel een kleed van.

Jarenlang moest ik op een niet nader te noemen plaats het Woord bedienen. Jarenlang deed ook dezelfde man, voor hij mij naar de kansel bracht, het gebed. Jarenlang hoorde ik als ik daar moest wezen, bidden: Heere, dat hij het ze maar an mag zegge: "Tenzij iemand wedergeboren worde, hij het koninkrijk Gods niet zal zien". Jarenlang gewacht en gezocht naar een spoortje geestelijk leven....niets te bemerken.....Ten slotte gaat er iets door je heen, je gaat er van walgen, je zou willen roepen: Man, hou maar op met je vertoning, zeg liever dat je daar juist niets van wilt weten, van die gezindheid der genade en der ontferming. De meer levendige mens gaat nog weer verder. Hij geeft een voorstelling van zich alsof hij zo graag bekeerd zou willen worden. Maar ach, de Heere is niet zo geverig. De Heere geeft het alleen aan de uitverkorenen en dat zou wel een lotje uit de loterij wezen. Het is wel wat grof, toch kon ik soms niet laten te zeggen: Zeur dan niet langer; geloof liever waarachtig dat je een verworpene bent. Geloof waarachtig dat je verdoemt bent voor God; laat dát dan de persoonlijke toepassing van het heil zijn, dat we niet verzinken in onze ellendige godsdienst

waarin we tenslotte altijd alleen maar onszelf handhaven.

Gevoelen wij nu de consequenties aan één en ander verbonden? De ontzaglijke werkelijkheid, dat, waar de prediking niet Schriftuurlijk functioneert, waar we het Woord van God niet meer nastamelen en naspreken, daar wordt de majesteit van Gods Woord geweld aangedaan. Geen dienaar is onfeilbaar, wel wordt hij door Gods Geest aangedrongen tot het getuigenis: "Wij verkondigen Christus, de Kracht Gods en de Wijsheid Gods.....vergeving van zonden, waarvan ge door deWet van Mozes niet kondet gerechtvaardigd worden".

Waar dit wordt gemist ontaardt de samenkomst van de Gemeente, groot of klein, in een onderonsje. De prediker kijkt deze en gene aan en zegt: "Is het niet zo, volk ?" Als je eens op dat plekje wezen mag, hè volk? Om geen twee voetjes grond over te hebben, hè volk ? Dan geeft het betreffende volk een dikke knik...de heffe des volks denkt, half slaperig: "Wat een gelukkelingen".

Vrienden, ongetwijfeld zullen jullie, in gedachten, mij de vraag voorwerpen: Als je dan zó scherp de toepassing van het heil, van het verkiezend handelen Gods, van de wederbarende krachtadige roeping, samenbundelt in het krachtveld van het Heilig Evangelie. Het Evangelie dat ons toeroept: "Christus is tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen die zien, blind worden en blinden ziende" .. Waar blijven we dan met de praktijk? Mag ik U ook een vraag stellen? Moet nu de ontzaglijke werkelijkheid, dat de één onder de EENE boodschap van het LEVENDE Woord dood blijft liggen en de ander opstaat uit de doden; moet deze werkelijkheid nu de oorzaak zijn om ons intellect aan het werk te zetten? Moeten WIJ EEN OPIOSSING vinden? Een oplossing die door Adam gebruikt wordt als een achterdeurtje? Natuurlijk, we kunnen ook in dit verband weer opmerken: "Adam misbruikt toch alles" ...Maar....waar wil de. Heilige Geest gebruik van maken in de prediking? Door onze voorstellingen?

God heeft Zijn zegen beloofd aan die prediking van het heil, waarin ons, ONVOORWAARDELIJK, gepredikt wordt: „GOD HEEFT ONS MET ZIJN HEIL BEZOCHT WANT HET WOORD IS VLEES GEWORDEN”.

Laat iedereen dan schreeuwen: "Ja, maar is dat niet te VOORWERPELLIJK?"

Ik antwoord: Dit is zó VOORWERPELLIJK, dat het ons SUBJECT, wanneer het ons treft, VERMORZELD, waarachtig VERMORZELD".

Zó wordt ons de ruimte ontnomen om iets te betekenen of iets te worden. Als we op weg zijn om iets te worden, worden we bij de voortduur neergeslagen door de kracht van het WOORD. Dat gebeurt niet door al die andere voorstellingen. Daar zie je de mens groeien. Hij krijgt steeds meer godsdienstige betekenis. Nee, als we nog zoeken naar een oplossing, dan zeg ik: "staakt het zoeken, er is maar één oplossing: O DIEPTE DES RIJKDOMS, BEIDE DER WIJSHEID EN DER KENNISSE GODS. Nooit mogen we tegemoet komen aan het discursieve denken van de mens.

Hoe grote mate van rechtzinnigheid er ook aan ten grondslag ligt, toch wordt ook de uitgewerkte voorstelling van de inwendige en uitwendige roeping door de duivel gebruikt tot ons verderf. Waar nodig, maakt hij ons wijs, dat we uitwendig of eventueel ook inwendig geroepen zijn.... Dagelijks preekt de duivel er lustig op los: Tenzij gij wederom geboren wordt, gij kunt het koninkrijk Gods niet zien. In zo'n geval zal hij ons zeker niet vertellen dat, wie de Heere Jezus niet liefheeft, een vervloeking is..... Satan spreekt altijd het liefst over een SCHALM uit de leer der zaligheid, daar spitst hij het op toe. Meestal komt Satan niet tot het getuigenis van: "Gijlieden wederstaat altijd de Heilige Geest" . Dat zegt hij alleen als de arme hoop in zijn sterke poten valt.

Het Woord van God leert ons geheel andere dingen; het leert ons dat wij minder geworden zijn dan de beesten: "Hoort, gij hemelen, en neem ter ore gij aarde, want de Heere spreekt: Ik heb kinderen groot gemaakt en verhoogd, maar zij hebben tegen Mij overtreden. Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heren; Maar Israël heeft geen kennis, Mijn volk verstaat niet. (Jes. 1 : 2,3).

Wanneer we Paulus mogen lezen betreffende de toepassing van het heil, ook in zijn pastorale arbeid, geeft hij geen oplossingen. In de gemeente gingen stemmen op tegen Gods soevereine macht en majesteit. Gods eeuwig welbehagen komt in het geding. Paulus getuigt: Er is geen onrechtvaardigheid bij God. Hij ontfermt Zich diens Hij wil, en verhardt, wien Hij wil. Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt Hij dan nog? Wij zingen toch ook: Och, had naar Mijn raad, zich Mijn volk gedragen?

MAAR TOCH, O MENS, wie zijt gij, die tegen God antwoordt? Zal het maaksel tegen de maker zeggen: Waarom hebt Gij mij alzo gemaakt? (zie Rom. 9).

Hier snijdt de apostel in de Naam des Heeren alles af. Hier is de glans en luister van het eeuwig welbehagen Gods. Hij gaat niet VERKLAREN. Wat dan te denken van Gods klagen in Zijn Woord? Dat doet de Heere om ons te leren wat een rampzalige zondaren wij zijn. Dat het ZO ERG met ons is.

In de Brief aan de Hebreërs grijpt het Woord ons echter weer in onze gruwelijke afwijkingen: "Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige, gelijk Ezau, die om een spijsje het recht van zijn eerstgeboorte weggaf. Want gij weet, dat hij ook daarna, de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geen plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht (Hebr. 12).

Eeuwig blijft het waar, dat die de Heere vrezen grote vrede zullen hebben. Die Hem niet vrezen zijn als een voortgedreven zee. De goddeloze, zegt mijn God, heeft geen vrede.

Als we zo rechtlijnig het Woord mogen spreken dan geeft het niet al raken we geheel in verwarring.

Dan geeft het niet al begrijpen we er niets meer van. De Heere zal het op z'n plaats brengen.

Wederbarende genade en Gods Krachtige Roeping, met het geloof en de bekering roepen tot verwondering en aanbidding, dat God, desondanks, Zijn heil een plaats geeft in de harten van zondaren. Laten we niet langer proberen de sluier op te tillen door onze "ja-maars". Ik weet heus wel dat ik geen theologische OPLOSSING kan geven voor al onze vragen. Dit is ook de bedoeling van de Heilige Geest niet. God is groot, wij begrijpen het niet.

Paulus schrijft aan de geroepenen: dit zijn voor hem de geheiligden en uitverkorenen naar de voorkennis Gods.

De prediking is gegrond in de HOOP en het VERTROUWEN op het LEVENWEKKENDE spreken Gods. God verheerlijkt Zich in de dwaasheid der prediking.

Het Woord van God werkt niet als een automatisme. God is de Grote Bezieler. Vandaar ook het Woord van de apostel: „Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat, als gij het Woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt niet als der mensen woord, maar, gelijk het waarlijk is, als Gods Woord, dat ook werkt in U die, gelooft (1 Thes. 2 : 13).

Enkele opmerkingen aangaande het geloof:

Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods (Rom. 10). Wij durven Woord en Geest niet van elkaar te scheiden. Het Woord is levend (energós); het heeft of is een krachtbron.

God heeft zich er aan meegedeeld (Hebr. 4 : 12). Wat is hier dan de toepassing van het heil?

Hoe kan ik weten dat ik leef, midden in mijn dood?

Is dit nu werkelijk zo moeilijk? Geloven wij nu het Woord des Heeren? Geloven wij in de Heere Jezus Christus?

O ja, er is veel confrontatie met het stysteem en met stereotype uitspraken. Waar is de confrontatie door de prediking met Hem, Die vlees geworden is? Het geloven in Hem, als de van God Gezondene, de Knecht, de Vernederde, de Onwaardigste onder de mensen. Het geloof is het van God verordineerde middel om te verbinden met de LEVENDE, met Christus. Dat geeft de mystieke unie met Hem. In dat geloof wordt Zijn Naam aangeroepen; hoe zou ik aanroepen in wien ik niet geloof?

Het kind in nood roept om moeder. Moeder is realiteit, al is ze daar lijfelijk in die situatie niet aanwezig. Het kind roept. Het geloof roept ook. Dat geloof bloeit op in de wederbarende kracht van het Geesteswoord. Het geeft kennis die het verstand te boven gaat. Kennis aan het HOE van mijn ellende. Je kunt zeggen: ellende heeft toch niets met geloof te maken? Geloof heeft wel wat met ellende te maken. Ik vind het een verschraling wanneer het geloof begrensd wordt tot een "Hallelujah". Ik ben nog altijd van mening, dat, als de Heidelbergse vraagt: Zijt ge dan ganselijk onbekwaam tot enig goed en geneigd tot alle kwaad? Alleen degene die gelooft antwoordt: Ja Ik... Elk ander uitgangspunt voor welk antwoord dan ook, is een intellectuele bespiegeling. Het geloof ziet het Woord in een gans ander, Goddelijk perspectief. Er kan dan geen sprake zijn van aanduidingen als WETTISCH of EVANGELISCH. Eén eeuwig Woord van God is er. Dit Woord heeft vlees en bloed gekregen in Christus Jezus. Het is niet wenselijk te werken met Wet en Evangelie-systemen. Christus is de vleesgeworden WET. De discipelen mochten in Hem de geestelijke Wet aanschouwen. Riep Petrus niet uit: Ga uit van mij, ik ben een zondig mens. Het geloof verbindt aan Hem, het gelooft niet in zichzelf. Wij willen gaarne ons geloof geloven, helden zijn, enz....Maar het geloof gelooft niet in mijn ogen, in mijn mond, in mijn oren, in mijn hart... het gelooft niet in mijn weg, ervaring en wijsheid. Die in de Zoon gelooft, die is op de weg. HIJ IS DE WEG. Het geloof richt zich op de beloften Gods: Die het beloofd heeft is getrouw, Die het ook doen zal. Deze beloften zijn in Christus Jezus ja en amen. Er is geen gemeenschap zonder geloof... geen hoop zonder geloof... (Hebr. 11). Het geloof is het kanaal uit Christus waardoor de heilsgoederen de zondaar toevloeien... Het geeft deel aan Zijn gerechtigheid. Zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. In de toepassing van het heil ga ik persoonlijk God voor waarachtig houden. De zondaar gelooft God, wanneer Hij zegt dat ik een gevloekte ben. Het bewijs hiervan ziet hij op Golgotha. Het gelooft de Heere waar Hij zegt: Ik heb bij ENE held voor Israël hulp beschoren, Hem uit het volk VERHOOGD; Hem had Ik UITVERKOREN.

DAT IS LEVEN. DAT snijdt alles van Adam, ook van de bekeerde Adem, radikaal af. De Geest werkt er op aan dat Christus alleen de glorie ontvangt. Het geloof maakt geen gearriveerde mensen. Het geloof geeft macht kinderen Gods te worden. Wij zijn op weg, maar de weg is vers en levend. Een kleine illustratie.

We denken aan de geschiedenis van de 12 verspieters. Wat ik nu zeg heeft niet de bedoeling een bepaalde kerkelijke groepering te krenken.

Tien van de twaalf verspieters zijn in onze ogen heel goede oud-gereformeerde mensen. Ze zouden in onze tijd onmiddellijk worden toegelaten om een stichtelijk woord te spreken. Waarom? Wel, die mensen vertellen de Oude Waarheid. Ze zeggen: Wij zijn er geweest, in het land... we hebben alles bekeken.... enne.... het is waar hoor, het is een land, vloeiende van melk en honing. Alles is er te vinden. Kijk eens naar die druiven... maar, daar heb je onze Oude Waarheid.... zien is nog geen hebben. Nee mensen, daar zal wat anders aan te pas moeten komen. We hebben reuzen gezien, Enaks-kinderen en sterke burchten. De geachte toehoorders luisteren gespannen toe, en of die twee verspieters nu al zeggen: Mensen, luister er niet naar, God heeft aan Abraham beloofd zijn zaad dit

land te geven. Die vijanden zullen voor ons zijn als brood, we eten ze op.... Nee hoor, de hele godsdienst komt in het geweer. Waarom? Wel, die tien verspieters, die zetten een mens op geen droggrond.... die zeggen terecht dat het niet zomaar zal gaan...

En die twee? Die mogen midden in de nood God voor waarachtig houden. De anderen nemen zichzelf voor serieus. Adam gelooft Gods Woord niet. DAT is de OUDE BEPROEPTDE WAARHEID. Het wordt echter wel levensgevaarlijk als in de prediking van het heil dergelijke tendenzen de overhand krijgen. Waar moet dat terecht komen? Voor velen is het "neusje van de za1m" de weemoedige knik en het steeds herhaalde refrein: Het zal zo makkelijk niet gaan. Men gelooft niet dat het helemaal niet gaat. Vijandschap en ongeloof worden verheven tot ware bevinding. Dat alles onder de schijn van ERNST.

Welk een droeve gevolgen heeft deze voorstelling in de gemeente.... Wat is toepassing van het Heil? GOD voor WAARACHTIG houden.

Door het geloof deel krijgen aan de gerechtigheid van Christus. Dan misga je ook die systematische voorstelling van de RECHTVAARDIGING.

Rechtvaardiging wordt dan het afzien van zichzelf en alle andere personen en het toevlucht zoeken en vinden onder de vleugelen Christi.

Die gerechtigheid wordt ons deel door de verbinding met Christus. Dat geeft de ervaring dat God je geen kwaad meer zal doen.. ... God HEEFT gestraft, Hij heeft verdoemd, Zijn heilig Kind Jezus...

Waarom is het hart van de reformatie in vele kringen verlamd? Waarom wordt er een karikatuur van gemaakt? Waarom gaat men er van uit dat slechts een enkeling van Gods volk gerechtvaardigd wordt, en dat de meesten sterven in de roeping?

Is het omdat de prediking niet doortrokken is van het wonder: tegelijk goddeloze...en...heilige...simul iustus et peccator...?

De KLEEMTOON is VERLEGD naar de mens, de gerechtvaardigde of niet gerechtvaardigde mens. Laten we toch bedenken dat het een VREEMDE gerechtigheid is die door het geloof wordt omhelsd.

Ik heb eens tegen iemand gezegd: Denk toch niet dat God jou rechtvaardigt; schei er toch mee uit. God vervloekt jou en mij. Dat is het enige, wat er voor ons over is. Dit is wel een beetje eenzijdig gezegd. God rechtvaardigt goddelozen.... maar toch... Christus is gerechtvaardigd naar of in de Geest (1 Tim. 3:16). Wij zijn alleen gerechtvaardigd in Gods Zoon. Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven. Hij is ons van God geschonken tot rechtvaardigheid. Dan bloeit, in de toepassing van het heil, op de puinhopen van onze waarneming, dat wonderlijk geloof, die hoop, die liefde, die stamelen: Dierbare Koning, U bent alleen alle liefde waardig. Dat worstelt ook door alles heen tot het "Abba, Vader". Dat staat tegenover zonde, dood, vloek en verderf. Dat vindt geen aanknopingspunt, niet het minste, in zichzelf, om te zeggen: Ha, ik weet, in beginsel ben ik bekeerd en behouden. Nee, dat kan alleen maar rusten in en op het werk van Christus. Het geloof ziet op Christus. Daarom: Laat varen het systeem van schakels in het uit elkaar plukken van de keten.

Het geloof is vertrouwend van aard. Er was een man. die altijd sprak over z'n zonden... Altijd klomk het op ieder gezelschap : O, mijn zonden. Tenslotte zei iemand: mensen, die man heeft het altijd over zijn zonden, maar hebben jullie al eens gehoord dat ze vergeven zijn? Toen was de aardigheid van dat praten er af. De Heilige Geest overtuigt van zonde, omdat we In Jezus niet geloven. Die gelooft is heilig, rechtvaardig en goed.

Aan de Heiligmaking komen we niet meer toe In deze lezing. Echter, wanneer we de lijn van het betoog mochten volgen, zal het ons duidelijk zijn, dat onze heiligmaking in Christus ligt. Die in Hem gelooft wordt niet veroordeeld. Paulus spreekt van een "Arbeiden om te baren, opdat Christus een

gestalte in ons verkrijge". Dat is de ware gerechtigheid, rechtvaardiging en heiligmaking. Zo hangt de kerk in de Kruissituatie: onze werkelijkheid en Gods werkelijkheid... als stervenden, en ziet, wij leven.... als niets hebbende, en nochtans alles bezittende.

Ik heb er nog geen fractie van kunnen zeggen in deze lezing. Het ging mij slechts om enkele vingerwijzingen en dat onze gedachten gestuurd mochten worden door het Woord van God. Opdat wij rechtvaardigheid en heiligheid in Christus zouden zoeken en vinden door een waarachtig geloof. Als je zegt: Maar wat is dan geloof? Dat kan ik niet zeggen.

Als je vraagt: Hoe komt het openbaar? Dan moet ik zeggen: Het komt daarin openbaar, dat je tegen wit zwart zegt en tegen zwart wit.

En waar heel de hel, de Wet, ja alles tegen je zegt: Smerige huichelaar...jij...en waar je gevoelt, dat God rechtvaardig is en wij Zijn gunst niet waardig zijn, integendeel...om dan te mogen ervaren...geloven... Nochtans, Heere Jezus, U bent de gerechtigheid, U bent mijn gerechtigheid ALLEEN.

Jullie denken: Dat zijn grote zaken... Ik noem ze u juist daarom. Ze kunnen niet bloeien op een verwrongen prediking; ze bloeien alleen op de Schriftuurlijke prediking van Gods eeuwig Woord! Calvijn noemt ergens: "Een naspeuren buiten de weg, wanneer het mensje poogt door te breken tot in de geheime schuilhoeken van de Goddelijke wijsheid en tot de uiterste eeuwigheid door te dringen opdat hij begripe wat voor Gods rechterstoel aangaande hem besloten is, dan stort hij in de diepte van een draaikolk, om verzwolgen te worden, dan verwacht hij zich in talloze en onontwarbare strikken, dan begraaft hij zich in een afgrond van duisternis. Indien wij Gods vaderlijke zachtmoedigheid en Zijn hart, dat ons gunstig is, zoeken, moeten wij in de eerste plaats de ogen tot Christus wenden, in Wie alleen des Vaders hart rust. Daarom grijpt het geloof de vrijspraak in Christus veroordeling en de zegen in Zijn vervloeking".

Ik wilde besluiten met het uitspreken van de hoop, dat de ernst van het HEDEN, de ernst van het EVANGELIE, de ernst van de verwerkelijking van Gods verkiezing in Christus, heden, ons nader gebracht moge zijn of worden door de Heilige Geest. Ja, dat wij eindelijk in de gemeente der uitverkorenen onbevlekt zullen gesteld worden. Die met de mond belijdt, dat Jezus de Heere is, en met het hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, die zal zalig zijn. Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met de mond belijdt men ter zaligheid (Rom. 10).

Overwegingen:

De intellectuele benadering van de zogenaamde problemen die zich voordoen in de toepassing van het heil, leidt tot onscriptuurlijke voorstellingen.

Waar het WOORD voor het woord moet wijken, dooft de vlam van het vuur van de Heilige Geest.

Tenslotte heeft men niet meer dan een Roomse, bemiddelende Jezus, Wiens aanwezigheid in Woord en Sacrament wordt verdrongen door onze aanwezigheid.

Mag ik U allen zeer hartelijk danken voor uw onverdeelde aandacht. Het was mij een genoegen, dit woord tot u te mogen richten.

De volgende vragen werden gesteld:

Amice B.F.:

1. U hebt iets verteld betreffende de ontaarding in de prediking. Mijn vraag is: Wat voor invloed heeft de nadere reformatie op deze ontaarding gehad? Is dit een invloed van de nadere reformatie in tegenstelling tot het accent van de reformatie? Of is het een ontaarding ná de nadere reformatie?
2. Ik zit te denken aan Comrie. Ik weet niet of u die kent. Comrie heeft nogal die fijne onderscheidingen. Is dit ook een symptoom van accentsverlegging?
3. De rechtvaardiging in de vierschaar der consciëntie is dat alleen maar scholastisch-filosofisch... .. of is het een werkelijke geloofservaring? Wie zijn dan degenen die in de Bijbel worden aangeduid als kinderen en zuigelingen en vaders?

Amice H.D.:

1. U hebt verschillende afwijkingen getekend. Het is ons duidelijk dat ze er zijn. Is er nog hoop dat het terecht komt? Met de afwijkingen te signaleren zijn we er niet. Is er nog toekomst voor de kerk?

Korte samenvatting van de beantwoording. Tevens een summiere omschrijving van enkele gebruikte woorden en aanduidingen tijdens de discussie (b.v. nadere reformatie).

Ik acht mij niet capabel om een weergave te geven van het brede terrein van de nadere reformatie. Graag zou ik volstaan met een persoonlijke indruk te geven van het contact met de nadere reformatie.

Eerst een kleine omschrijving. Met de "Nadere Reformatie" wordt aangeduid een beweging tot hervorming van onze vaderlandse kerk. Het is voornamelijk de 17^e eeuw die wij de eeuw van de nadere reformatie zouden mogen noemen. Bekende mannen in deze beweging waren: Teellinck, Koelman, Saldenus, Voetius, Van Lodenstein . De "Nadere Reformatie" richtte zich inzonderheid tegen het NAAM- CHRISTENDOM. Veel belijdende Christenen leefden een ongebonden middeleeuwse leefwijze. Een kleine indruk van de bedoelingen van de mannen van de "Nadere Reformatie" vinden we in een program van Koelman:

1. Ieder gelovige moet zichzelf verbeteren in gelovig opzien naar Jezus en samen met anderen bidstonden verzoeken aan de magistraten.
2. De overheden moeten zich Christelijk gedragen en voedsterheren van de kerk zijn.
3. De predikanten, ook wel met de ouderlingen samen, moeten over het verval der kerk handelen, bidden, vasten, beter tucht oefenen.
4. De predikanten moeten meer handelen, schriftelijk en mondeling, over het verval der kerk. . . .. enz.

De mannen van de “Nadere Reformatie” hebben ongetwijfeld nooit de bedoeling gehad om buiten HET GELOOF IN CHRISTUS de zielen bezig te houden met zedelijke verbetering van het leven zonder meer.

Toch meen ik te moeten constateren dat bepaalde aspecten van de “Nadere Reformatie” het hart van de Bijbelse verkondiging inzake de rechtvaardiging van de goddeloze verdonkerd hebben. Bij het lezen van Teellinck e.a. bemerken we een niet te ontkennen accentverlegging. Het accent valt niet zozeer op de VERKIEZENDE GOD, maar op de verkoren zondaar. De verlossende Zoon wordt enigszins verdrongen door de verloste zondaar.... de Wederbarende Geest door de wedergeboren zondaar. Met alle respect voor de bijzonder knappe psychologische benadering van de Christen, werd op deze wijze toch wel een bijzonder grote plaats ingeruimd voor “De Mens”.

Als exponent van de “Nadere Reformatie” zou ik willen wijzen op Willem Schortinghuis. Grote bekendheid heeft Schortinghuis gekregen door zijn boek: „Het innige Christendom tot overtuiging van onbegenadigde, bestiering en opwekking van begenadigde zielen, in deszelfs allerinnigste en wesentlike deelen gestaltelijk en bevindelijk voorgesteld in ‘t samenspraken tusschen een geoefende, begenadigde, kleingelovige en onbegenadigde”. Dit boek kreeg ook wel de naam: “Het boek der dierbare vijf nieten”. Hoeveel treffends er in dit boek ook over de Borg en MiddeJaar is geschreven, meen ik toch dat aan, de ON en WANgestalten te veel gestalte wordt gegeven. De NIETEN worden dan dierbaar en beroemd. Dierbaar is alleen de Borg en Middelaar. Zodra mijn Nieten gestalte krijgen zit ik er weer met mijn NIET-Zijn tussen.

Natuurlijk kunnen we spreken over een ontaarding ná de nadere reformatie.

De kiemen voor deze ontaarding zijn toch te vinden in de nadere reformatie. Bij het lezen van Teellinck's “Spiegel der zedigheid” vraag je je toch wel eens af: Is dit nu verkondiging van de grondslagen van Woord en Reformatie, n.l.. Alleen de Schrift....Alleen Genade....Alleen door het Geloof.

Comrie heeft op mij altijd een Schriftuurlijke indruk gemaakt. Veel uitwassen van de nadere reformatie vond ik niet bij hem. In de uitwerking van de leer der zaligheid doet Comrie wel een beetje wijsgerig aan. Misschien dat 's mans grote geleerdheid en filosofische inslag van invloed is geweest. In verband met zijn strijd tegen semi-pelagiaanse invloeden en richtingen in de kerk worden veel van zijn fijne onderscheidingen duidelijk.

De accentuering bij Comrie van de rechtvaardiging die aan het geloof vooraf gaat heeft mij altijd getroffen. Op deze wijze heeft hij de mens als geheel “Lijdelijk” in het stuk van zalig-worden, aan de kant gezet. De voorstelling van “Bekering en Geloof” als wettische vereisten tot het verkrijgen van de “Betere Gerechtigheid” werd door Comrie e.a. terecht veroordeeld. De Gerechtigheid is er vóór het geloof. Evenzo de toerekening van deze gerechtigheid. Toch zou de vraag hier kunnen opkomen of op deze wijze niet te speculatief geredeneerd wordt. Ik zou me in kunnen denken dat iemand uit de werken van Comrie bepaalde constructies van Comrie onschriftuurlijk ging interpreteren. Op die manier zou het verkeerde schematisme de leer der zaligheid veranderen in een dor stuk leer. Niemand heeft echter enig recht om God bevel te geven aangaande het werk Zijner handen. In het Woord van God neemt de rechtvaardiging uit en door het geloof een zeer gewichtige plaats in. Het Woord plaatst ons middenin de werkelijkheid van onze verlorenheid en goddeloosheid. In die realiteit van onze verlorenheid behaagt het God om door het Evangelie de Gerechtigheid van Christus te openbaren. De gerechtigheid IS bereid. Daar is niet aan toe of af te doen.

Aan deze gerechtigheid hebben wij geen deel. Het door Woord en Geest gewerkte geloof doet ons echter deel KRIJGEN aan deze gerechtigheid.

Betreffende de vraag over de rechtvaardiging in de vierschaar van de conscientie. Vrij algemeen horen we in onze kring deze voorstelling gebruiken. Nu is er in het gebruik van deze voorstelling een groot verschil. Velen spreken op zulk een wijze over hun rechtvaardigmaking dat het werk en de persoon van Christus wordt verdrongen door HUN gefantaseerde ervaringen. De drie Personen van het Goddelijk Wezen mogen dan dienen om het gewicht en de belangrijkheid van mij te doen uitkomen. In zulk een vierschaar vertoning is men tenslotte gerechtvaardigd met behoud van het leven. De glans en luister van de GERECHTVAARDIGDE IN DENGEEEST verbleekt bij het betoog van de ellendige mens. Op deze wijze moet de berg Golgotha wijken voor de berg Sinaï met haar donder en bliksem. Zo kunnen we mensen over hun "Hellevaart" horen spreken. Geloof ze niet.

EEN is ter helle nedergedaald, opdat goddelozen niet eeuwig zouden verzinken.

Wanneer echter iemand op Schriftuurlijke wijze het werk van de drie Personen in het zaligen van zondaren op een ordelijke wijze naar voren brengt, mag hij van mij gerust de term "Vierschaar" gebruiken. De spraak van zo een zal dan echter openbaren dat Jezus het alleen gedaan heeft, en dat wij, snode zondaren, door de Geest van Christus, tegen alle beschuldigers en beschuldigingen in, verwaardigd worden Christus als onze enige gerechtigheid door het geloof te omhelzen. Van het hoogste belang is het, alles te toetsen aan het eeuwig blijvend Woord Gods.

Graag wil ik een stuk Schriftuurlijke exegese van Dr. Kohlbrugge aanhalen. Het betreft een uitleg van Zacharia 3 : 1, 2. En mij werd getoond de hogepriester Jozua, staande voor de Engel des Heeren; en de satan stond aan zijn rechterhand om hem te wederstaan. En de Heere zeide tot de satan: De Heere schelde u, gij satan, ja, de Heere, die Jeruzalem verkoren heeft, schelde u. Is deze niet een brandhout, dat uit het vuur is gered? .....

Dit gezicht had de profeet Zacharia. Het doen en laten van de hogepriester Jozua zal hem menige aanvechting hebben veroorzaakt, zodat hij gedacht heeft: er komt van de zaak Gods niets terecht. Toen heeft de Heere hem vertroost met dit gezicht. Misschien vraagt iemand zich af: Waarom heeft de Hogepriester zelf dit gezicht niet gekregen? Dáárom niet, omdat God de profeet wilde troosten, en de hogepriester zijn zaligheid niet zou funderen op een gezicht, maar in de Heere zou geloven door het woord van de profeet.

Gelijk dan ook de Heere Jezus gezegd heeft: Ik bid voor degenen, die door hun woord in Mij zullen geloven. Hieruit behoren wij dus te leren, waarop wij ons hebben te verlaten, namelijk op het woord der apostelen en profeten, zodat wij onze zaligheid niet mogen funderen op onze ervaring, dat wij een gezicht hebben gehad, maar op hetgeen er geschreven staat, namelijk: Dat Christus voor onze zonden gestorven is en dat Hij is begraven en ten derde dage opgestaan. Want door dit Evangelie worden wij zalig, als wij maar de vrijmoedigheid hebben het te geloven .....

Wanneer we komen tot de vraag naar de toekomst van de kerk moet ik zeggen niet bijster optimistisch te zijn. De zakelijke prediking van "Genade Alleen" is en wordt allerwege ingeruild, voor een "Doe het zelf" zaak.

Zal de Zoon des mensen nog geloof vinden op de aarde als Hij komt?

De Bijbelse verkondiging wordt uitgekreten voor misleiding en vergif. Zo wordt het Woord van onze God veracht en verworpen om plaats te maken voor onze eigen ideeën en opvattingen.

Amice M.A.: Mag ik nog één opmerking plaatsen?

U beschrijft een toestand die veel overeenkomsten heeft met de tijd van de barensweeën van de reformatie. En toch zegt u, er is geen toekomst meer voor deze tijd. En dan denk ik aan uw woorden die u had over de verspieders. Dan moet ik toch even aanstippen: U ziet er ook geen gat meer in, maar er waren toch ook die twee anderen??

Ds. Overduin:

Ik heb deze vraag over de toekomst beantwoord met een blik op de zichtbare kaart van kerkelijk Nederland. Mag ik alsnog hiertegenover stellen, dat er geen wanhopende gedachte is aan de toekomst van alle Christgelovigen? Blij ben ik met uw goede opmerking. Achteraf mag ik misschien hier aan toevoegen: Groot is uw geloof. De Heere maakt alle dingen nieuw. Hij schenke ons de belijdenis van het geloof, tegen al het zichtbare in: Ik geloof een heilige algemene Christelijke kerk.

Praeses:

Hartelijke dankzegging.

Dankgebed.

Sluiting.